T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/93
KARAR NO : 2025/424
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan "*aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (İdari Yargıda Davacı Adli Yargıda Davalı)	1- Ö. E. M. v. M. S. L. Ş.
Vekili	Av. S. E.
(Adli Yargıda Davalı)	2- S. Ç.
Vekili	Av. S. E.
Karşı Taraflar İdari Yargıda Davalı	Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
Vekili	Av. Berkan KARA
Adli Yargıda Davacı	H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş.
Vekili	Av. T. A.
Adli Yargıda Fer-i Müdahil	Ç. M. M. T. S. T. A.
İdari Yargıda Müdahil	H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş.

I. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Davacı vekili, müvekkili rödovansçı (kira karşılığı işletme hakkı sahibi) H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş. ile ruhsat sahibi davalı Ö. E. M. M. S. v. T. L. Ş. arasında, Isparta ili, Sütçüler ilçesi, Yeşilyurt köyü, İR 64018, Erişim 2507736 ruhsat sayılı mermer sahasının işletilmesi amacıyla 20/09/2008 tarihli Rödovans Sözleşmesi akdedildiğini, bu sözleşmenin davalı şirketi temsilen Denizli 6. Noterliğinde 02/12/2002 tarih ve 13962 yevmiye numarası ile onaylı imza sirkülerine göre münferit imzası ile şirket müdürü sıfatıyla 10 yıl süre ile temsil ve ilzama yetkili olan davalı S. Ç. tarafından imzalandığını, davalı şirketin diğer ortağı ve münferiden temsil ve ilzama yetkili diğer müdürü M. Ç. 'ın da mezkur sözleşmenin şartlarının görüşülmesinin yapıldığı toplantıda ve imzalanması aşamasında hazır olduğunu ve sundukları imza sirkülerine göre münferit imza yeterli olduğundan ve sözleşme S. Ç. tarafından şirketi temsilen münferiden imzalandığından ayrıca sözleşmeyi imzalamadığını, taraflar arasındaki sözleşmede, davalılardan Ö. E. M. M. S. v. T. L. 'nin *"Ruhsat Sahibi"*, davacı H. M. A. Y. İ. S. T. L. Ş. 'nin ise *"Rödovansçı*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

(İşletmeci)" olarak tanımlandığını, ilgili tarafların dışında; ayrıca söz konusu sözleşme kapsamında: 2. maddede ve sözleşmenin konusu başlığı altında, işletmeye konu edilen alanın koordinat bilgilerine yer verildiğinin ve kullanım süresinin 15 yıl olduğunun (Ocak 2009-0cak 2024) belirlendiğini, 4. maddede ve işe başlama ve yer teslimi başlığı altında; ruhsat sahibi davalı Özçınar'ın sözleşmenin imza altına alınmasından sonra ruhsatın tamamının işletme hakkını işletmeciye teslim edeceğinin, işletmecinin yer tesliminin yapılmasını müteakip çalışmaya başlayabileceğinin, 5. maddede ve rödovans bedeli ve ödeme şekli başlığı altında; işletmecinin kendisine teslimi yapılan koordinatlarla sınırlı alandan mermer istihraç edeceğinin, 8. maddede ve tarafların yükümlülükleri başlığı altında tarafların hak ve yükümlülüklerinin, maddede ve ruhsat sahibinin değişmesi başlığı altında; ruhsat sahibinin rödovans süresi boyunca söz konusu sahayı 3. şahıslara işletmecinin yazılı onayı olmaksızın devredemeyeceğinin, 10. maddede anlaşmazlıkların halli başlığı altında; sözleşmeden kaynaklı uyuşmazlıkların Mahkemeleri ve İcra Dairelerinde çözülmesi gereğinin kaydedildiğini, söz konusu sözleşme'nin 14/09/2011 tarihinde Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı & Maden İşleri Genel Müdürlüğüne (MİGEM) ibrazla, sicil kayıtlarına şerh edildiğini, karşılıklı görüşmelerde davalı şirketin uzunca bir süre geçerli bir mazeret göstermeden sahayı teslimden ve sözleşme gereği işletmeci müvekkil şirkete veya vekiline gerekli vekaletnameyi vermekten kaçındığını, ayrıca taraflar arasındaki sözleşme gereği müvekkile teslim edilmesi gereken İR 64018 Erişim 2507736 ruhsat alanı koordinatları ile çakışan bir kısım alan için dava dışı Ç. M. M. T. S. T. A. ile davalı şirket arasında 11/05/2011 tarihli Rödovans Sözleşmesi imzalandığının haricen öğrenildiğini, bunun üzerine Beyoğlu 28. Noterliği'nin 26/12/2011 tarih ve 25876 Yevmiye No.lu ihtarnamesi ile davalı şirketin davacı şirket ile imzalanan sözleşmesinin yürürlükte olduğunun, Çobanlar A.Ş. ile yapılan rödovans sözleşmesinin iptali ile söz konusu ruhsat sahasından çıkarılmasının ve maden sahasının 15 gün içinde müvekkile tesliminin ihtar edildiğini, ancak davalıların bugüne kadar taraflar arasındaki sözleşmeye ve çekilen ihtara uygun davranmayarak sahayı teslim etmediklerini belirterek; davalılar ile imzalanan 20/09/2008 tarihli Rödovans Sözleşmesinin davalı şirketi temsilen geçerli olduğunun kabulü ve tespitine, sözleşmeden kaynaklı yükümlülüklerin yerine getirilmesine, muarazanın önlenmesine ve mevcut müdahalenin ve haksız kullanımın giderilmesine, sözleşme kapsamındaki maden sahasının tamamının müvekkil şirkete teslimine, teslimde gecikme ve sözleşmenin ifa edilememesinden kaynaklı zararın tamamının ve yoksun kalınan kârın tespitine, belirsiz alacak davası kapsamında değerlendirilerek ve zarar miktarının netleşmesini takiben tamamını talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydı ile ve halen söz konusu sahada faaliyet gösteren dava dışı Çobanlar A.Ş.'nin kayıtları da emsal alınmak üzere şimdilik ve temerrüt tarihi esas alınmak kaydıyla 50.000 TL. tazminatın, yoksun kalınan kârın, reeskont avans faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesi istemiyle, 23/11/2015 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesi 29/05/2017 tarih ve E.2015/196, K.2017/102 sayılı kararı ile, davalı Ö. L. Ş. ile davacı arasında imzalanan 20/09/2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin tespitine, davacının dava konusu sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmesi, muarazanın önlenmesi ve maden sahasının davacı şirkete teslimine dair talebin reddine, davacının müdahalenin önlenmesi ve haksız kullanımın giderilmesine dair talebinin aktif husumet yokluğundan reddine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulmuştur.

3. **Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 09/02/2018 tarih ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı karar** ile, davacı vekilinin Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesinin 29/05/2017 tarih ve E.2015/196, K.2017/102 sayılı kararının kaldırılmasına ilişkin başvurunun

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

kabulü ile hükmün kaldırılmasına, davalılar vekili ile fer'i müdahilin istinaf istemlerinin ayrı ayrı reddine, davalı Ö. L. Ş. ile davacı H. L. Ş. arasında imzalanan 20/09/2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğine ve davacının kiracılık sıfatının tespiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, kiralanın davacı kiracıya teslimine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava kiracılık sıfatının tespiti, müdahalenin önlenmesi ve tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece sözleşmenin geçerliliğine, davalı Selahattin hakkındaki davanın husumetten reddine, tazminata ilişkin dosyanın işlemden kaldırılmasına, muraazanın ve müdahalenin önlenmesi isteminin reddine karar verilmiş, hüküm taraf vekilleri tarafından istinaf kanun yoluna getirilmiştir.

Tazminat yönünden açılan davaya ilişkin mahkemece asıl hükümle birlikte, bu davanın takip edilmemesi nedeniyle, HMK.nun 150/2 mad.sine göre işlemden kaldırma kararı verilmiştir.

Davacı ile davalı Ö. L. Ş. Arasında 20.09.2008 tarihli olarak 2009 yılı Ocak ayı ile 2024 yılı Ocak ayı arasında, 15 yıl geçerli olmak üzere imzalanmış rödovans sözleşmesi bulunduğu hususunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Sözleşmeye 2. maddesine göre, Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nde davacı adına kayıtlı bulunan, Isparta ili Sütçüler ilçesi,Yeşilyurt köyü civarındaki İR. 64018, Erişim:2507736 ruhsat nolu mermer sahası alanında, işletmeci olarak taraflar bölümünde belirtilen mükellefiyeti 15 yıllık süre boyunca (en son Ocak 2024) faaliyeti amaçlanmaktadır. Sözleşmenin 3. maddesinde "İşletmeci her yılın son bir ayı içerisinde herhangi bir sebepten dolayı ekonomik olmadığına ve sahada çalışma yapmayacağına karar verdiğinde ruhsat sahibine yazılı olarak bildirerek isterse sözleşmeyi fesih etme yetkisine sahiptir' düzenlemesi, 4. maddesinde "Ruhsat sahibi, sözleşmenin imza altına alınmasından sonra ruhsatın tamamının işletme hakkını işletmeciye teslim edecektir. İşletmeci, sözleşmenin imzalandığı alan içerisinde yer tesliminin yapılması ile çalışmaya başlayabilecektir" düzenlemesi, 8. maddesinde "İşletmeci, işyerini koordinatlarla sınırlı bu mermer ocağı çalışmasına ait alanına ait işyeri sicil numarası açarak çalıştıracak, kendi vergi kaydını, faturasını kullanacaktır" düzenlemeleri bulunmaktadır. Yine davalı kiraya veren ile feri müdahil arasında 11.05.2011 tarihli ve 10 yıl müddetli davacıya kiralanan alanın bir kısmı için yapılmış kira sözleşmesi hususunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Davacı 26.12.2011 tarihinde çektiği ihtar ile sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesini, feri müdahille yapılan sözleşmenin iptalini, feri müdahilin ruhsat sahasından çıkarılarak maden sahasının teslimini istemiş, davalı kiraya veren 06.01.2012 tarihli cevabi ihtarla taraflar arasında geçerli bir sözleşme bulunmadığını, bulunsa bile davacı tarafından bu güne kadar herhangi bir yükümlülüğün yerine getirilmediğini, maden siciline şerhin bilgilendirme amaçlı olduğunu, ruhsat alanının tesliminin mümkün olmadığını bildirmiştir.

Davalı S. Ç. vekili tarafından bu davalı yararına nispi vekalet ücreti takdiri gerektiğinden bahisle istinaf kanun yoluna başvurulmuş ise de; bu davalı hakkındaki dava husumet nedeniyle reddedildiğinden mahkemece maktu vekalet ücreti verilmesinde bir usulsüzlük bulunmamaktadır. Öte yandan 29.05.2017 tarihli celsede davacı tarafından tazminata yönelik taleplerin takipsiz bırakıldığı davalı vekilince de takip edilmediği anlaşıldığından davalının bu yöndeki istinaf sebepleri de yerinde görülmemiştir. Yine Sütçüler Asliye Ticaret Mahkemesi'nin görevsizlik kararı Yargıtay'ca esasa girilmeden görev hususundan onandığından hüküm istinafa tabi olup, istinaf dilekçeleri de süresindedir.

6098 sayılı TBK'nun 357. maddesinde hasılat kirası "Ürün kirası kiraya verenin, kiracıya, ürün veren bir şeyin veya hakkın kullanılmasını ve ürünlerin devşirilmesini bedel karşılığında bırakmayı üstlendiği sözleşmedir" şeklinde tarif edilmiş, aynı düzenleme TBK'nun 299. maddesinde Kira sözleşmesi, kiraya verenin bir şeyin kullanılmasını veya kullanmayla birlikte ondan yararlanılmasını kiracıya bırakmayı, kiracının da buna karşılık kararlaştırılan kira bedelini ödemeyi üstlendiği sözleşmedir şeklinde düzenlenmiştir. Belirtilen düzenlemelere göre kira sözleşmesi rızai bir sözleşme olup akdin tamamlanması için kira konusunun kullanılmasının bir bedel karşılığında devri hususunda anlaşılmış olması yeterlidir. Başka bir deyişle akdin tamamlanması için kira konusunun teslim edilmesi şart olmayıp, kiralananın teslimi kira sözleşmesinin esaslı bir unsuru değildir. Kira sözleşmesinin geçerliliği de herhangi bir şekle

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

bağlı değildir. Bu nedenle davalı ve feri müdahilin kiralananın teslim edilmemesine ve bu nedenle sözleşmenin esasen kurulmadığına ilişkin savunması yerinde değildir. Kira sözleşmesinin kurulmasıyla taraflar arasında sözleşme ilişkisi başladığından taraflar sözleşmeden doğan edimlerin yerine getirilmesini isteyebilir.

Yine davalı kiraya veren tarafından davacı kiracının edimlerini yerine getirmediği, bu nedenle sözleşmenin kurulmadığı, ya da sözleşme iradesinin gösterilmediği, sözleşmenin de sözlü olarak fesholunduğu savunulmuş ise de; yasanın 358. maddesinde, bu ayrımda, ürün kirasına ilişkin özel hüküm bulunmadıkça, kira sözleşmesine ilişkin genel hükümler uygulanır düzenlemesi bulunmaktadır. Bundan ayrı, süresi bitmemiş bir kira sözleşmesini, davacının tek taraflı iradesiyle sonlandırması mümkün değildir. Kira sözleşmesi ya mahkeme kararıyla, ya tarafların karşılıklı feshi ile yada kiralananın yok olması ile son bulur. Davalı kiraya veren tarafından davacı kiracının sözleşmeye dayalı edimlerini yerine getirmediği iddia ediliyorsa, davacı kiracıya hasılat kirasına ilişkin sözleşmenin açıkça feshedildiğinin bildirilmesi gerekir. Ayrıca fesih iradesinin sözleşmeye ve yasaya uygun olup olmadığının mahkemece denetlenebilmesi için, mahkemece, sözleşmenin feshedildiğinin tespiti ile tahliyenin de ilama bağlanması gerekir. Davalı kiraya veren tarafından TBK'nun 316. maddesi uyarınca akde aykırılık nedeniyle sözleşme feshedilmediği gibi açılmış bir davada bulunmamaktadır. Davalı kiraya verenin, sonradan bir başkasıyla yaptığı sözleşme, ilk sözleşme usulüne uygun sonlandırılmadıkça geçerli değildir. İlk yapılan sözleşme ayaktadır. (Yargıtay 6. Hukuk Daire'si 2015/7796 esas, 2016/2417 karar, 2015/4208 esas, 2016/637 karar)

Yine davalı kiraya veren tarafından davacının hiç kira ödemediği iddia ediliyor ise de ; az yukarıda belirtildiği üzere davalı kiraya veren tarafından sözleşme zaten feshedilmediği gibi, feshedilse bile, kira akdinin sona erme sebeplerinden biri de kiracının temerrüdü olup kira parasının ödenmemesi veya geç ödenmesi durumunda akdin feshinin biçim ve koşulları 6098 sayılı Türk Borçlar Kanun'unun 315. maddesinde (818 sayılı BK.nun 260.maddesi) düzenlenmiştir. Buna göre, istenen kira parasının veya yan giderin muaccel (istenebilir) olması ve kira bedeli ile yan giderin, verilen sürede ödenmemiş bulunması, ihtarnamede verilen süre içerisinde kira parasının ödenmemesi halinde akdin feshedileceğinin açıkça kiralayan tarafından kiracıya bildirilmesi gerekir. Kiracıya verilecek süre konut ve çatılı işyeri kiralarında en az otuz gün, ürün kiralarında en az altmış gün, diğer kira ilişkilerinde ise en az on gündür. Akdin feshi için tek başına bu koşulların bulunması yetmez. Ayrıca bu konuda tahliye talebinin ilama bağlanması gerekir. Temerrüt nedeniyle tahliye davası açma koşullarının bulunması durumunda bile, mahkeme kararı ile tahliye ilamı alınmadığı sürece, akdin sona erdiğinden söz edilemez. Belirtilen nedenlerle taraflar arasındaki sözleşme ayaktadır. Öte yandan davacının dava dilekçesindeki talepleri davacının kiracılık sıfatının tespiti, müdahalenin men'i ve kiralananın davacıya teslimi olup, davacının kiracılık sıfatı kabul edildiği halde, kira sözleşmesinin esaslı unsuru olmamasına rağmen yerin teslim edilmediği gerekçesiyle, taleplerin birbirinden ayrılıp, yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmadığından bu hususstaki hükmün kaldırılması gerekmiştir. Yine feri müdahil hakkında hüküm kurulmadığından, feri müdahilin tek başına istinaf hakkı da bulunmadığından, feri müdahilin de istinaf isteminin reddine, yatırılan harcın isteği halinde iadesine karar vermek gerekmiştir.

Tüm bu nedenlerle istinaf talepleri hususunda aşağıdaki şekilde hüküm oluşturmak gerekmiştir.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle ;

Davacı vekilinin Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2015/196 esas, 2017/102 karar sayılı, 29.05.2017 tarihli kararının kaldırılmasına ilişkin yaptığı başvurunun kabulü ile HÜKMÜN KALDIRILMASINA,

Davalılar vekili ile fer'i müdahilin istinaf istemlerinin ise yerinde görülmediğinden ayrı ayrı REDLERİNE,

Buna göre ;

Davalı S. Ç. aleyhinde açılan davanın pasif husumet yokluğundan REDDİNE,

Davalı Ö. L. Ş. ile davacı H. L. Ş. arasında imzalanan 20/09/2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tesbiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, kiralananın davacı kiracıya teslimine, ..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

4. Kararın temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 25/09/2018 tarih ve E.2018/3640, K.2018/9006 sayılı karar ile, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09/02/2018 tarih ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı kararın onanmasına karar vermiştir. Onama kararındaki maddi hatanın düzeltilmesi talebi üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 28/02/2019 tarih ve E.2019/355, K.2019/1675 sayılı karar ile, düzeltme talebinde ileri sürülen sebeplerin maddi hata niteliğinde olmadığı ve kararda maddi hata bulunmadığı gerekçesiyle talebin reddine karar vermiştir.

5. Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09/02/2018 tarih ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı kararına yönelik 03/04/2020 tarihli tavzih talebi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 03/06/2020 tarihli tavzih talebinin kabulü ve hükmün tavzihine yönelik ek kararına karşı davacı vekilinin temyiz talebi üzerine ve Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 20/10/2020 tarih ve E.2020/2915, K.2020/5834 sayılı karar ile, Bölge Adliye Mahkemesince verilen tavzih kararının dayanağı olan asıl karar ile bu kararın tavzihine ilişkin ek kararın verildikleri tarih itibarıyla HMK'nın 362/1-b maddesi kapsamında kesin olduğunun anlaşıldığı, kesin bir karara karşı temyiz başvurusunda bulunulduğu ancak, Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi tarafından bu konuda bir karar verilmeksizin dosyanın Dairelerine gönderildiği, HMK'nın 366. maddesi atfıyla aynı Kanun'un 352. maddesi uyarınca kesin olan kararlar hakkında Yargıtay tarafından temyiz isteminin reddine karar verilebileceği gerekçesi ile temyiz isteminin reddine karar vermiştir.

6. Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 12/07/2023 tarih ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı karar ile, davalı vekillerinin yargılamanın iadesi isteminin ve sair tüm taleplerinin HMK'nın 379. maddesi gereğince esasa girilmeden reddine karar vermiş, karara karşı temyiz yoluna başvurulması üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 29/11/2023 tarih ve E.2023/4973, K.2023/3421 sayılı karar ile, kira ilişkisinden doğan ve üç aylık kira tutarı kesinlik sınırını geçmeyen diğer davalara ilişkin nihai kararların HMK'nın 362. maddesi uyarınca temyiz edilemeyeceği, temyize konu edilen miktarın kesinlik sınırının altında kalması halinde anılan Kanun'un 366. maddesi atfıyla aynı Kanun'un 352/1-b maddesi uyarınca temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekeceği, dosya içeriğinden temyize konu edilen davada üç aylık kira tutarı toplamının 81.000 TL olup Bölge Adliye Mahkemesinin karar tarihi itibarıyla kesinlik sınırı olan 238.000 TL'nin altında kaldığı gerekçesiyle davalı vekilinin temyiz dilekçesinin reddine karar vermiştir.

7. Davalı vekilinin maddi hatanın düzeltilmesi talepli dilekçesinde davaya konu kira sözleşmesinde yıllık kira bedelinin 150.000 Dolar olduğu, yeniden yargılama mahiyetinde olan tavzih talebinin reddi kararı tarihi olan 02/06/2023 tarihinde 1 Dolar kur değerinin 20,80 olup üç aylık kira bedeli karşılığı 37.500 Dolar karşılığının 780.000 TL'ye tekabül ettiğini, bu nedenle kesinlik sınırı üzerinde olduğunu, temyiz kesinlik sınırı belirlemesinin maddi hataya dayalı olduğundan temyiz dilekçesinin reddi kararının kaldırılması, dosyaya sunulan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verilmesi talebi üzerine, Yargıtay 3. Hukuk Dairesi 02/04/2024 tarih ve E.2024/895, K.2024/1273 sayılı karar ile, davalı vekilinin bu yöne ilişkin maddi hata talebinin kabulüne karar vererek işin esasını incelemiş ve temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararında hukuki ilişkinin ve bu ilişki nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kurallarının doğru şekilde belirlendiği, ileri sürülen nedenlere göre Mahkeme kararında yer verilen yargılamanın iadesi sebeplerinin bulunmadığı, kararın gerekçesi ile hüküm kısmının birbirine uygun olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddine usul ve kanuna uygun bulunan kararın onanmasına karar vermiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

8. Davalı vekili tarafından Bölge Adliye Mahkemesine sunulan 13/07/2024 tarihli tavzih dilekçesi ile Bölge Adliye Mahkemesinin 09/02/2018 tarih ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı ilk (asıl) kararına karşı tavzih isteminde bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin 27/05/2024 tarihli ek kararı ile taraf vekillerinin tavzih taleplerinin daha önce değerlendirilmiş olduğu ve kararda maddi hata bulunmadığı gerekçesi ile talebin reddine karar vermesi sonrasında davalı vekili tarafından Yargıtay 3. Hukuk Dairesine sunulan 04/06/2024 tarihli dilekçe ile Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 02/04/2024 tarih ve E.2024/895, K.2024/1273 sayılı kararına karşı maddi hatanın düzeltilmesi talebinde; 03/06/2024 tarihli dilekçesiyle ise Bölge Adliye Mahkemesinin 27/05/2024 tarihli tavzih talebinin reddine yönelik ek karara karşı temyiz talebinde bulunulmuş olduğunu, her iki dilekçenin talep yönünden ayrı ayrı yapılan ön inceleme sonucunda 04/06/2024 tarihli maddi hatanın düzeltilmesi talepli dilekçenin reddine, 03/06/2024 tarihli temyiz dilekçesinin miktar itibarıyla reddine karar vermiştir.

II. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A- 1. Dava Konusu Olay

9. Adli yargıda davalı olan Ö. E. M. v. M. S. L. Ş. vekili 07/09/2016 tarihli dilekçesi ile; uhdeside bulunan S:64018 sayılı ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak sahibi olarak görünen H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş. hariç olmak üzere, fiilen faaliyet gösteren şirketlerden olan davacı Ö. E. M. M. S. v. T. L. Ş. ve K. M. İ. M. N. T. A. 'nin hukuka aykırı olarak faaliyet gösterdiğinden bahisle, söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına ilişkin Maden İşleri Genel Müdürlüğünün 26/08/2016 tarih ve 429852 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

A-2. Yargılama Aşamaları

10. Isparta İdare Mahkemesi 13/04/2017 tarih ve E.2016/850, K.2017/918 sayılı karar ile dava konusu işlemin iptaline karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 14/12/2017 tarih ve E.2017/1179, K.2017/1652 sayılı karar ile istinaf isteminin kabulüne, Karmersan Mer. İnş. Malz. Nak. Tic. ve San. A.Ş.'nin madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına ilişkin kısmı bakımından hukuki denetim yapılmadığı ve hüküm kurulmadığı gerekçesiyle, Isparta İdare Mahkemesinin söz konusu kararının kaldırılmasına, kaldırma doğrultusunda yeniden karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Sekizinci Dairesi 21/01/2020 tarih ve E.2018/1318, K.2020/30 sayılı karar ile, temyiz isteminin feragat nedeniyle inceleme olanağı kalmadığından, temyiz istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

11. **Isparta İdare Mahkemesi 06/11/2020 tarih ve E.2020/1337, K.2020/1415 sayılı kararı** ile dava konusu işlemin Ö. ş. yönünden iptaline, K. ş. yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 29/04/2021 tarih ve E.2021/127, K.2021/730 sayılı karar ile istinaf talebini reddetmiş, kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Sekizinci Dairesi 14/10/2022 tarih ve E.2021/6005, K.2022/5685 sayılı karar ile temyiz talebinin reddine, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi kararının onanmasına karar vermiş, mahkeme kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava, Isparta ili, Sütçüler ilçesi dahilinde ve Ö. E. M. Ve T. L. Ş. uhdeside bulunan S:64018 sayılı ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

sahibi olarak görünen H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş. hariç olmak üzere fiilen faaliyet gösteren şirketlerden biri olan davacı şirketin ve K. M. İ. M. N. T. A. 'nin hukuka aykırı olarak faaliyet gösterdiğinden bahisle söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına ilişkin davalı idarenin 26.08.2016 tarih ve 429852 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 38. maddesinde; bütün maden hakları ve faaliyetleri ile ilgili teknik ve mali konuları havi maden sicilinin, yönetmelikte belirtildiği şekilde Genel Müdürlük tarafından tutulacağı, maden haklarının devir, intikal, haciz, rehin ve ipotek veya sona erme durumlarının da bu sicile işleneceği, maden sicilinin aleni olduğu ve ilgililerin sicil kayıtlarının maden sicil memurlarından biri huzurunda gösterilmesini isteyebileceği, maden sicilindeki kayıtların bilinmediğinin iddia edilemeyeceği, madenler üzerine iktisap edilecek haklar tescil edilmedikçe hüküm ifade etmeyeceği hükmüne, Ek 7. maddesinde; ruhsat sahipleri ile üçüncü kişiler arasında yapılan rödövans sözleşmelerinin Bakanlığın iznine tabi olduğu, izin alınmaksızın yapılan rödövans sözleşmesi ile yürütülen madencilik faaliyetlerinin durdurulacağı, maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödövans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumlulukların rödövansçıya ait olduğu, ancak bu durumun ruhsat sahibinin Maden Kanunundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmayacağı hükmüne yer verilmiş, son olarak 18.02.2015 tarih ve 29271 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6592 sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 3213 sayılı Kanun'a eklenen 'mevcut rödövans sözleşmeleri' başlıklı geçici 23. maddesinde ise; "Mevcut rödövans sözleşmelerinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur. Aksi takdirde rödövans sözleşmesi ile yapılan madencilik faaliyetleri durdurulur..." hükmüne yer verilmiştir.

Dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin 4.maddesinde; rödövans sözleşmesi: ruhsat sahalarındaki madenlerin üretilerek değerlendirilmesi amacıyla üçüncü kişilere veya kuruluşlara tasarruf hakkı sağlamak üzere ruhsat sahasının tamamı ya da bir kısmı için ruhsat sahiplerinin bu kişilerle yapmış oldukları sözleşmeler olarak tanımlanmış, 100. maddesinde; maden işletme ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmı veya tamamı için üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödövans sözleşmeleri ve bu sözleşmelerde yapılan değişikliklerin, tarafların talebi halinde devir ve intikal işlemlerinde bilgilendirme amacıyla maden siciline şerh edileceği, tarafların birlikte rödövans sözleşmesinin iptalini talep etmeleri halinde de bu kayıtlar terkin edileceği, Genel Müdürlüğün hiçbir şekilde rödövans sözleşmelerine taraf olmadığı hükmü düzenlenmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirketin Isparta ili, Sütçüler ilçesi dahilinde bulunan S:64018 sayılı ruhsat sahasında ruhsat sahibi şirket olarak faaliyet gösterdiği, ruhsat sahasına ilişkin birden fazla taraf ile rödövans sözleşmesi imzalandığı, bu şirketlerden biri olan H. L. Ş. ile davacı şirket arasında 2008 yılında rödövans sözleşmesinin imzalandığı, 14.09.2011 tarihinde Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tutulan maden siciline kaydedildiği, ruhsat sahibi şirket ile rödövansçı olarak çalışan Çobanlar A.Ş., K. A. ve H. L. Ş. tarafından Genel Müdürlüğe tevdi edilen dilekçelerle ilgili; ruhsat sahibine ve K. A. ye yazılan 13.11.2015 tarih, 62871 sayılı yazıda rödövans alanı koordinatlarının ruhsat sahası dışına taştığının tespit edildiği ve revize edilen koordinatların Kanunun vermiş olduğu 3 aylık süre dışında tevdi edildiği, bu nedenle sicil kayıtlarına işli bulunan Karmersan Mermer A.Ş.ye ait rödövans sözleşmesinin Genel Müdürlüğün 02.05.2016 tarih, E.805358 sayılı oluru ile sicil kayıtlarından terkin edildiği, Çobanlar A.Ş.ye ait 25.08.2011 tarihinde yapılmış olan rödövans sözleşmesinin 6592 sayılı Kanunun Geçici 23. maddesi hükmü gereğince süresi içinde 24.02.2015 tarihde Genel Müdürlüğe verildiği, H. L. Ş. ile davacı şirket arasında yapılan 20.09.2008 tarihli rödövans sözleşmesinin 4. maddesinde ruhsat sahasının tamamının H. ş. ne verildiği, ancak 2. maddesinde koordinatlı alan belirtilerek ruhsat sahasının belirli bir bölümü kapsadığı hükmü yer aldığı, ayrıca koordinatların çizimi yapıldığında ruhsat sahasının dışına taşan bölümler olduğunun görüldüğü ve HBB Ltd. Şti tarafından 20.09.2008 tarihinde

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

imzalanıp 14.09.2011 tarihinde Genel Müdürlüğe verilerek aynı gün sicil kayıtlarına şerhi yaptırılan rödövans sözleşmesinin koordinatlarının çakışması nedeniyle H. ş. tarafından Ö. ş. aleyhine "20/09/2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tesbiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, kiralananın davacıya teslimine" talepli Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesinde 2015/196 esas sayılı dava açıldığı, Çobanlar Mermer firmasının davaya müdahil olduğu, tüm bu değerlendirmeler çerçevesinde, Çobanlar A.Ş.nin ve Karmesan A.Ş.nin ruhsat sahasında faaliyette bulunup bulunamayacağı hususunda Bakanlık Hukuk Müşavirliğine görüş sorulduğu, alının görüş doğrultusunda, ruhsat sahasının tamamında rödövans sözleşmesi ile hak sahibi olarak görünen H. L. Ş. hariç olmak üzere, fiilen faaliyet gösteren davacı şirketle birlikte Çobanlar A.Ş. ve K. A. nin madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına karar verildiği, davacı şirket tarafından söz konusu işlemin kendisine ve K. ş. yönelik kısmının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu uyuşmazlığın esası, 64018 sayılı ruhsat sahası için Ö. ş. ile H. ş. arasında imzalanan 2008 tarihli sözleşmeye göre H. ş. nin faaliyet alanın (hak sahipliğinin) ruhsat sahasının tamamında mı yoksa sözleşmede belirtilen koordinat alanınında mı olduğu noktasında toplanmaktadır. Ruhsat sahibi ile rödovanscıları arasındaki sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı mahkemeleri tarafından verilecek karar uyarınca çözümlenmesi gerektiği ve adli yargı mahkemeleri tarafından verilecek karara göre de davalı kurum tarafından işlem tesis edilmesi gerektiği açıktır.

Rödovansçı olan HBB Müh. Altyapı İnş. San.ve Tic. Şti tarafından Ö. ş. ne karşı açılan davada Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesinin 29.05.2017 tarih E:2015/196 K:2017/102 sayılı dosyasında verilen kararın istinaf incelemesinde Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6.Hukuk Dairesinin 09.02.2018 tarih E:2018/32 K:2018/147 sayılı kararı ile Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesinin kararının kaldırılarak "20/09/2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tesbiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, kiralananın davacıya teslimine" kesin olarak karar verildiği, davalının kararı temyiz etmesi Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6.Hukuk Dairesi ek kararla verdiği kararın kesin olduğu gerekçesiyle temyiz talebinin reddine karar verdiği, bu kararın da temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 25.09.2018 tarih E:2018/3640 K:2018/9006 sayılı kararıyla hükmün onanmasına karar verdiği görülmüştür.

Davacı vekili tarafından dosyaya sunulan Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6.Hukuk Dairesinin 09.02.2018 tarih E:2018/32 K:2018/147 sayılı kararı hakkında 03.06.2020 tarihinde tavzih kararı verildiği ve hüküm fıkrasındaki" Davalı Ö. L. Ş. ile davacı H. L. Ş. arasında imzalanan 20/09/2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tesbiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, kiralananın davacıya teslimine" şeklindeki hüküm kısmının 6100 sayılı HMK'nın 305. maddesi uyarınca tavzihi ile "davalı Ö. ş. ile davacı H. ş. arasında imzalanan 20.09.2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tespiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, sözleşmenin 2. maddesinde rödovans sahası koordinatları olarak X ve Y noktaları halinde koordinat noktaları belirlenen saha olan kiralananın davacı kiracıya teslimine" şeklinde açıklanmasına kesin olarak karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; rödövans sözleşmelerinin taraflar arasında yapılan özel hukuk hükümlerine tabi birer özel hukuk sözleşmesi olduğu, 18.02.2015 tarih ve 29271 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6592 sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 3213 sayılı Maden Kanunu'na eklenen Ek Madde 7/1. ve Geçici 23. madde hükümlerinin yürürlüğe girmesinden önce taraflar arasında imzalanan rödövans sözleşmelerinin Bakanlığın iznine tabi olmadığı, tarafların isteği üzerine Maden Siciline şerhinin sağlandığı, 6592 sayılı Kanunla yapılan ek düzenleme ile söz konusu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde maden siciline şerh edilmesi gerektiği, nitekim bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce şerh yükümlülüğünün bulunmadığı, ayrıca Genel Müdürlüğün hiçbir şekilde sözleşmenin tarafı olmadığı, bu durumda dava konusu maden ruhsat sahasının tamamı için H. L. Ş. nin rödövansçı göründüğü gerekçesiyle asıl ruhsat sahibi davacı şirketin faaliyetlerine son verilemeyeceği, şayet rödövans sözleşmesi hükümlerine aykırılık var ise bu uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre taraflarca çözümlenmesi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

gerektiği, buna göre Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6.Hukuk Dairesinin 09.02.2018 tarih E:2018/32 K:2018/147 sayılı kararına ek olarak verilen 03.06.2020 tarihli tavzih kararında sözleşmenin 2. maddesinde rödovans sahası koordinatları olarak X ve Y noktaları halinde koordinat noktaları belirlenen saha olan kiralananın davacı kiracıya teslimine karar verilerek H. ş. nin kullanım alanının 64018 sayılı ruhsat sahasının tamamında olmadığı, sözleşmede belirtilen koordinat alanını olduğu anlaşıldığından, ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak sahibi olarak H. ş. görüldüğü gerekçesiyle tesis edilen dava konusu işlemin davacıya ilişkin kısmında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Dava konusu işlemin K. M. İ. M. N. T. A. 'ne ilişkin kısmına gelince;

Dava konusu aynı işleme karşı K. M. İ. M. N. T. A. Tarafından Mahkememizin 2016/868 Esas sayılı dosyasında açılan davada 08.03.2017 tarih ve 2017/666 sayılı kararla iptal kararı verildiği, kararın davalı idare tarafından istinaf edilmesi üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 5.İdari Dava Dairesinin 13.08.2018 tarih E:2017/989 K:2018/565 sayılı kararı ile Mahkememiz kararı kaldırılarak davanın reddine karar verildiği, bu kararın K. ş. tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay 8. Dairesinin 08.10.2018 tarih E:2018/3037 K:20185372 sayılı kararı ile Konya Bölge İdare Mahkemesi 5.İdari Dava Dairesinin 13.08.2018 tarih E:2017/989 K:2018/565 sayılı kararının bozulmasına karar verildiği, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi bozma kararına uyarak 23.01.2019 tarih E:2019/10 K:2019/8108 sayılı kararla istinaf isteminin gerekçeli olarak reddine karar verdiği, bu kararın da bu kez davalı idare tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay 8.Dairesinin 21.01.2020 tarih E:2019/1239 K:2020/39 sayılı kararı ile kesin olarak açıklamalı onama kararı verdiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; K. ş. yönünden dava konusu işlemin yukarıda ayrıntısı aktarılan yargı sürecinde iptal kararı verildiği, dolayısıyla uyuşmazlığın bu kısmı bakımından davanın konusuz kaldığı anlaşıldığından konusuz kalan bu kısım yönünden ayrıca karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği sonucu varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin Ö. ş. yönünden iptaline, K. ş. yönünden karar verilmesine yer olmadığına, ... "

B-1. Dava Konusu Olay

12. Adli yargıda davalı olan Ö. E. M. v. M. S. L. Ş. vekili 09/10/2018 tarihli dilekçesi ile; Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğün 28/08/2018 tarih ve 438154 sayılı yazısı ile ruhsatı müvekkiline ait olan 64018 sayılı ruhsat için müvekkil şirket ile rödovans sözleşmesi yapan K. M. İ. M. N. T. v. A. 'nin, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin E.2017/989, K.2018/565 sayılı kararı ile sicil kayıtlarından silindiğini, dilekçe ekinde sunulan rödovans sözleşmesinin mahkeme kararı ile terkin edilen rödovans sözleşmesi ile aynı olduğu gerekçesiyle, sözleşmenin şerhine dair 16/08/2018 tarihli taleplerinin reddedildiğini belirterek, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğün 28/08/2018 tarih ve 438154 sayılı idari işlemin iptali istemiyle Isparta İdare Mahkemesinde dava açmıştır.

B-2. Yargılama Aşamaları

13. **Isparta İdare Mahkemesi 18/02/2019 tarih ve E.2018/1412, K.2019/192 sayılı kararı** ile, dava konusu işlemin iptaline karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 28/12/2020 tarih ve E.2020/835, K.2024/2795 sayı ile istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir. Kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Sekizinci Dairesi 25/09/2024 tarih ve E.2021/3146, K.2024/4799 sayılı kararı ile, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 28/12/2020 tarih ve E.2020/835, K.2024/4799 sayılı kararının onanmasına karar vermiş ve mahkeme kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket tarafından, Isparta ili Sütçüler İlçesinde bulunan Sicil:64018 sayılı ruhsat ile ilgili olarak rödavansçı K. A. ile yaptığı rödovans sözleşmesinin, K. A. tarafından maden sicil kayıtlarına bilgi amaçlı şerh edilmesi talebiyle yaptığı 16.08.2018 tarihli başvurunun, S.64018 sayılı ruhsata ilişkin rödovans sözleşmesinin Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 13/03/2018 tarih ve E:2017/989, K:2018/565 sayılı ve E:2017/1370, K:2018/566 sayılı kararları gereğince sicilden terkin edildiği ve bilgi amaçlı şerh edilmesi talep edilen rödovans sözleşmesi ile terkin edilen rödovans sözleşmesinin aynı olduğu gerekçesiyle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, 3213 sayılı Maden Kanununun geçici 23.maddesinde öngörülen üç aylık sürenin geçirildiğinden bahisle söz konusu rödovans sözleşmesinin sicilden terkin edilmesine ilişkin 05.05.2016 tarih ve 416004 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davada;

Mahkememizin 05/10/2016 tarih ve E:2016/833 sayılı kararında özetle, "...Bu durumda, Ö. L. Ş. tarafından yapılan ve 14.01.2010 tarihli rödövans sözleşmesinin sicile şerhi istemiyle yapılan başvurunun 6592 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yani 30.03.2015 tarihinde gerçekleştirildiği, bunun yanında her ne kadar rödövans sözleşmesinde belirtilen koordinatların dışına taşıldığı nedeniyle o an sicile şerh edilmese bile Ö. L. Ş. nin sonradan sunmuş olduğu bilgi ve belgeler sonucunda sicile şerhinin sağlandığı ve bu hususa ilişkin şerhin yapıldığının davalı idarece Ö. L. Ş. ne bildirildiği düşünüldüğünde, yukarıda bahsi geçen Kanunda öngörülen sürede başvurunun yapılmadığından bahsedilemeyeceğinden, dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır." gerekçesiyle yürütmenin durdurulmasına, akabinde 25/04/2017 tarih ve E:2016/833, K:2017/1008 sayılı kararıyla da işlemin iptaline karar verildiği,

Bu karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 13/03/2018 tarih ve E:2017/1370, K:2018/566 sayılı kararında özetle, "...Bu durumda; her ne kadar davacı ve Ö. L. Ş. 'nin tarafı olduğu 14/01/2010 tarihli rödovans sözleşmesi, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun geçici 23. maddesinde belirtilen süre içerisinde, taraflarca 30/03/2015 tarihinde, Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne bildirilmiş ise de, söz konusu başvuru üzerine Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nce tesis edilen ve davacı ile Ö. L. Ş. 'ne bildirilen, rödovans sözleşmesinde belirtilen rödavans alanı koordinatlarının ruhsat sahası dışına taştığı tespit edildiğinden bahisle, söz konusu rödovans sözleşmesinin maden sicil kayıtlarına şerh edilmesi isteminin reddine dair 13.11.2015 tarihli işlemin, iptali istemiyle davacı veya Ö. L. Ş. tarafından dava açılmaması nedeniyle, kesinleşmiş olması, daha sonra Özçınar Ltd. Şti tarafından 03/03/2016, 18/03/2016 tarihli dilekçeleri ekindeki rödovans sözleşmeleri ve davacının dilekçesinin davalı idareye ibraz edilerek maden sicil kayıtlarına şerh edilmesi istemli başvuruların ise, 3213 sayılı Yasa'nın yukarıda yazılı geçici 23. maddesinde öngörülen 3 aylık süre dolduktan sonra yapılan başvurular olması, öte yandan, davalı idarece bu sözleşmeler dikkate alınmak suretiyle maden sicil kayıtlarına yapılan 25/03/2016 tarihli şerh işleminin de, ilk başvuru tarihi olan 30/03/2015 tarihinde ibraz edilen, ancak maden sicil kaydına şerh edilmesi uygun bulunmayan 14/01/2010 tarihli rödovans sözleşmesi olması ve yine ilk başvuru tarihi olan 30/03/2015 tarihi itibariyle yapılması nedeniyle Maden Kanunu'nun yukarıda yazılı hükümlerine aykırı olarak tesis edildiği açık olan ve idarece bu yanlışlığın giderilmesi amacıyla kurulduğu anlaşılan, 14/01/2010 tarihli rödovans sözleşmesinin sicil kayıtlarından terkinine ilişkin işlemde hukuka aykırılık, dava konusu işlemin iptali yolundaki Mahkeme kararında ise hukuki isabet görülmemiştir." gerekçesiyle Mahkememizin anılan kararının kaldırılarak davanın reddine karar verildiği,

Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması üzerine de Danıştay Sekizinci Dairesinin 08.10.2018 tarih ve E:2018/3038, K:2018/5371 sayılı kararında özetle, "...Bu durumda, Ö. L. Ş. tarafından yapılan ve 14.01.2010 tarihli rödövans sözleşmesinin sicile şerhi istemiyle yapılan başvurunun 6592 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yani 30.03.2015 tarihinde gerçekleştirildiği, bunun yanında her ne kadar rödövans sözleşmesinde belirtilen koordinatların dışına taşılması nedeniyle o an sicile şerh edilmese bile Ö. L. Ş. nin sonradan sunmuş olduğu bilgi ve belgeler sonucunda sicile şerhinin sağlandığı ve bu hususa ilişkin şerhin yapıldığının davalı idarece Ö. L. Ş. ne bildirildiği

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

düşünüldüğünde, yukarıda bahsi geçen Kanunda öngörülen sürede başvurunun yapılmadığından bahsedilemeyeceğinden, dava konusu işlemde hukuka uyarlık, aksi yönde verilen Bölge İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır." gerekçesiyle Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin anılan kararının bozulmasına karar verildiği görülmektedir.

Bakılan uyuşmazlıkta, 3213 sayılı Maden Kanununun geçici 23.maddesinde öngörülen üç aylık sürenin geçirildiğinden bahisle söz konusu rödovans sözleşmesinin sicilden terkin edilmesine ilişkin 05.05.2016 tarih ve 416004 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davada Mahkememizce yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi üzerine sözleşmenin tekrar sicile şerh edildiği, sonrasında Mahkememizce verilen iptal kararının Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesince kaldırılarak davanın reddine karar verilmesi üzerine sözleşmenin sicilden terkin edildiği, K. A. tarafından söz konusu rödovans sözleşmesinin bilgi amaçlı sicile şerh edilmesi talebiyle yaptığı 16.08.2018 tarihli başvurunun şerhi istenen sözleşmenin, terkin edilen rödovans sözleşmesi ile aynı sözleşme olduğundan bahisle dava konusu işlem ile reddedildiği, ardından da Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesince verilen davanın reddine ilişkin anılan kararın Danıştay Sekizinci Dairesi tarafından bozulmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, her ne kadar 3213 sayılı Maden Kanununun geçici 23.maddesinde öngörülen üç aylık sürenin geçirildiğinden bahisle söz konusu rödovans sözleşmesinin sicilden terkin edilmesine ilişkin 05.05.2016 tarih ve 416004 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davada Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 13/03/2018 tarih ve E:2017/1370, K:2018/566 sayılı kararıyla davanın reddine karar verildiğinden ve söz konusu rödovans sözleşmelerinin aynı sözleşme olduğundan bahisle rödovans sözleşmesinin bilgi amaçlı şerh edilmesi talebiyle yapılan 16.08.2018 tarihli başvurunun reddine karar verilmiş ise de, Danıştay Sekizinci Dairesince rödovans sözleşmesinin sicilden terkin edilmesine ilişkin 05.05.2016 tarih ve 416004 sayılı işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin anılan kararının bozulmasına karar verildiği anlaşıldığından, dayanağı kalmayan dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Diğer taraftan aynı işleme karşı rödavansçı şirket olan K. ş. tarafından açılan davada Mahkememizin 02.01.2019 tarih E:2018/1439 K:2019/3 sayılı kararıyla iptal kararı verilmiştir. İdari yargılamada konusu ve sebebi aynı olan işlemlere karşı farklı kişiler tarafından ayrı ayrı dava açılabileceğinden, sebebi aynı olan fakat tarafları farklı olan bu davaların ayrı ayrı incelenerek sonuçlandırılması gerektiği kanaatine varıldığından, iş bu davada karar verilmesine yer olmadığına karar verilmemiştir. (Nitekim Danıştay 10. Dairesinin 07.03.2017 tarih E:2016/14631 K:2017/1275 sayılı ilamı ve Danıştay 14. Dairesinin 07.02.2018 tarih E:2015/7027 K:2018/440 sayılı ilamları da aynı yöndedir.)..."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

14. Adli yargı yerinde davalı ve idari yargı yerinde davacı olan Ö. E. M. v. M. S. L. Ş. vekilince Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilen 13/12/2024 tarihli dilekçe ile, İsparta İdare Mahkemesinin 18/02/2019 tarihli ve E.2018/1412, K.2019/192 sayılı ve 06/11/2020 tarihli ve E.2020/1337, K.2020/1415 sayılı kararları ile Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09/02/2018 tarihli ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı kararından hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi tarafından verilen kararın kaldırılması suretiyle giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

15. Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesi 20/01/2025 tarih ve E.2015/196 sayılı üst yazı ile, başvurucunun talebi doğrultusunda dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

16. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

17. Danıştay Başsavcısı, adli ve idari yargıda açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından konuları farklı olan bu davalarda hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından başvurunun reddi gerektiği önünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"....Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adlî ve idarî yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararların bulunduğu, taraflardan en az birinin aynı olduğu, her iki davanın esasının hükme bağlandığı ve kararların kesinleştiği anlaşılmaktadır.

2247 sayılı Kanun uyarınca hüküm uyuşmazlığının var olduğunun kabul edilebilmesi için gereken şartlardan biri de aynı konuya ilişkin olmasıdır.

Aralarında uyuşmazlık (çelişki) bulunan hükümlerin (hukuk mahkemesi ve idare mahkemesi kararlarının) aynı dava hakkında verilmiş olması gerekir. Aynı davadan maksat, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan davalardır. (KURU Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü,2001, İstanbul, Altıncı Baskı, Cilt I, s. 770)

Dava konusu (müddeabih) en kısa tanımıyla dava ile elde edilmek istenen sonuçtur. Davanın konusu kavramının kanunî olarak hiç bir yerde açık seçik bir tanımı yapılmamıştır. Doktrinde dava konusunun niteliği tartışmalıdır ve bu sebeple dava konusu kavramını açıklayabilmek amacıyla birçok teori ileri sürülmüştür. Türk hukuk doktrininde genel olarak dava konusunun "dava konusu yapılmış olan hak, yani dava ile elde edilmek istenen sonuç (netice)" olduğu konusunda görüş birliği olduğu söylenebilir. Yargıtay kararlarında dava konusu "dava ile elde edilmek istenen sonuç" şeklinde betimlenmesi ile yetinilmiştir. Dava konusu talep sonucundan oluşurken dava sebebi ise maddî vakıadan oluşur. Hukukî sebep ise bu kavramlar altında değerlendirilemez. Davacının talep sonucu ile mahkemeden istediği dava konusu iken bunu maddî vakıaya dayandırması ise dava sebebidir. Dava konusunu belirleyen tek ve asıl unsurun talep sonucu (usulî talep) olduğunu belirtebiliriz. Diğer bir deyişle talep sonucu (usulî talep) sağlanması mahkemeden istenilen hukukî korunma, dava konusunun bizatihi kendisidir. Usulî talebi genel hatlarıyla bir hukukî sonucun kesin bir şekilde belirlenmesini konu alan ve mahkemeye yöneltilmiş bulunan istek şeklinde tanımlayabiliriz. (Dr. Levent BÖRÜ, Dava Konusu Kavramı ve Teorileri 2012, BATİDER, Cilt XXVIII, Sayı 21, Sayfa 258-287)

Mahkemelerce verilen hükümlerin aynı konuya ilişkin olup olmadığının incelenmesi: İdarî yargı yerinde görülen, Isparta İdare Mahkemesinin E:2020/1337 esasına kayıtlı davanın konusu; Isparta ili, Sütçüler ilçesi dahilinde ve Ö. L. Ş. uhdeside bulunan S:64018 sayılı ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak sahibi olarak görünen H. L. Ş. hariç olmak üzere fiilen faaliyet gösteren şirketlerden biri olan davacı şirketin (Özçınar Ldt. Şti.) ve K. A. 'nin hukuka aykırı olarak faaliyet gösterdiğinden bahisle söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin Maden Kanunun Ek 7 ve Geçici 23. maddesi uyarınca durdurulmasına ilişkin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce tesis edilen işlemin iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

Isparta İdare Mahkemesinin E:2018/1412 esasına kayıtlı davanın konusu ise; aynı ruhsat sahasında, ruhsat sahibi Özçınar Ldt. Şti. ile rödovansçısı olan Karmersan Tic. AŞ. ile yapılan rödovans sözleşmesinin maden sicil kayıtlarına bilgi amaçlı şerh edilmesi talebinin reddine ilişkin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce tesis edilen işlemin iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

Adli yargı yerinde görülen davanın konusu ise; bahsi geçen ruhsat sahasıyla ilgili olarak ruhsat sahibi Özçınar Ldt. Şti. İle H. L. Ş. arasında imzalanan rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin tespiti ve kiralanan yerin teslimine karar verilmesi istemine ilişkindir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

Adlî ve idarî yargıda açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından konuları farklı olan bu davalarda verilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanunda belirtilen anlamda hüküm uyuşmazlığı bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, Isparta İdare Mahkemesinin 06/11/2020 tarihli ve E:2020/1337, K:2020/1415 sayılı ve 18/02/2019 tarihli ve E:2018/1412, K:2019/192 sayılı kararları ile Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09/02/2018 tarihli ve E:2018/32, K:2018/147 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından, başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir..."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

18. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmemiş olması sebebiyle, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların birlikte gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... Davacı Ö. E. M. v. M. S. T. L. Ş. tarafından, İsparta ili, Sütçüler ilçesi sınırları içerisinde 64018 no.lu ruhsat sahasında rödovansçısı olan K. M. T. A. ile yapılan rödovans sözleşmesinin maden sicil kayıtlarına bilgi amaçlı şerh edilmesi talebinin reddine ilişkin 28.08.2018 tarihli ve E.438154 sayılı işlemin iptali istemiyle Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada, İsparta İdare Mahkemesinin 18.02.2019 tarihli ve 2018/1412 E., 2019/192 K. sayılı kararıyla; dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bu kararın kanun yolundan geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, aynı davacı tarafından, uhdesinde bulunan aynı ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak sahibi olarak görünen H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş. hariç olmak üzere fiilen faaliyet gösteren şirketlerden biri olan kendisinin ve K. M. T. A. nin hukuka aykırı olarak faaliyet gösterdiğinden bahisle söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına ilişkin 26.08.2016 tarihli ve 429852 sayılı işlemin iptali istemiyle Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada, İsparta İdare Mahkemesinin 06.11.2020 tarihli ve 2020/1337 E., 2020/1415 K. sayılı kararıyla; dava konusu işlemin davacı Ö. E. M. v. M. S. T. L. Ş. yönünden iptaline, K. M. T. A. yönünden ise daha önce bu işleme karşı idari yargıda verilen ve kesinleşen iptal kararı sebebiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği, bu kararın da kanun yolundan geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Öte yandan, aynı ruhsat sahasında rödovansçı olan davacı H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş. tarafından, ruhsat sahibi Ö. E. M. v. M. S. T. L. Ş. ye karşı, aralarında yapılan sözleşmenin geçerliliğinin tespiti, muarazanın giderilmesi, müdahalenin önlenmesi ve tazminat istemiyle açılan davada, Sütçüler Sulh Hukuk Mahkemesinin 29.05.2017 tarihli ve 2015/196 E., 2017/102 K. sayılı kararına karşı istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09.02.2018 tarihli ve 2018/32 E., 2018/147 K. sayılı kararıyla; davacının istinaf başvurusunun kabulüyle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak davalı Ö. E. M. v. M. S. T. L. Ş. ile davacı arasında imzalanan 20.09.2008 tarihli rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tespiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine, kiralananın davacı kiracıya teslimine karar verildiği, bu kararın da kanun yolundan geçerek kesinleştiği, kararın kesinleşmesi üzerine davacı tarafından başlatılan icra takibi sırasında, ruhsat sahasının sözleşmenin 2. maddesi uyarınca belirtilen koordinatlar arasında kalan kısmının mı, yoksa sözleşmenin 4. maddesi uyarınca tamamının mı teslim edileceği hususunda tereddüt oluşması üzerine davalı Ö. ş. tarafından yapılan tavzih başvurusunun kabul edilerek Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 03.06.2020 tarihli ve 2018/32 E., 2018/147 K. sayılı tavzih ek kararıyla; sözleşmenin 2. maddesi uyarınca rödovans sahası olarak X ve Y noktaları hâlindeki koordinatın kiracıya teslim edilmesi gerektiği şeklinde açıklama yapıldığı, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusunun reddi üzerine, davacı tarafından Anayasa Mahkemesine

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

yapılan bireysel başvurunun Anayasa Mahkemesinin 23.02.2023 tarihli ve 2020/20854 başvuru no.lu kararıyla; tavzih ile hükmün kapsamının daraltılması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasına karar verildiği, bunun üzerine Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi tarafından yapılan yeniden yargılama üzerine 02.06.2023 tarihli ve 2018/32 E., 2018/147 K. sayılı ek kararla dairenin daha önce verdiği 03.06.2020 tarihli ve 2018/32 E., 2018/147 K. sayılı tavzih ek kararının kaldırılmasına karar verildiği, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusunun da reddedildiği anlaşılmıştır.

Ö. E. M. v. M. S. T. L. Ş. vekilince Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilen 13.12.2024 tarihli dilekçe ile İsparta İdare Mahkemesinin 18.02.2019 tarihli ve 2018/1412 E., 2019/192 K. sayılı ve 06.11.2020 tarihli ve 2020/1337 E., 2020/1415 K. sayılı kararları ile Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09.02.2018 tarihli ve 2018/32 E., 2018/147 K. sayılı kararından hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi tarafından verilen kararın kaldırılması suretiyle giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrasında, "1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık konusu hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,

b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, taraflardan en az birinin aynı olduğu, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kanun yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş kararların bulunduğu, tüm kararlarda davanın esasının hükme bağlandığı ve kanun yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Ancak, anılan mahkemelerce verilen hükümlerin konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığı ve kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunup bulunmadığı konusunun ayrıca incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

İsparta İdare Mahkemesindeki 2018/1412 E. sayılı dava; 64018 no.lu ruhsat sahasında rödovansçısı olan K. M. T. A. ile yapılan rödovans sözleşmesinin maden sicil kayıtlarına bilgi amaçlı şerh edilmesi talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmış ve Mahkemece dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

İsparta İdare Mahkemesindeki 2020/1337 E. sayılı dava; aynı ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak sahibi olarak görünen H. M. A. İ. S. v. T. L. Ş. hariç olmak üzere fiilen faaliyet gösteren şirketlerden biri olan Özçınar ve Karmersan şirketlerinin hukuka aykırı olarak faaliyet gösterdiğinden bahisle söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin durdurulmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmış ve Mahkemece işlemin davacı Ö. ş. yönünden iptaline, K. ş. yönünden ise daha önce bu işleme karşı idari yargıda verilen ve kesinleşen iptal kararı sebebiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

Antalya Bölge Adliye Mahkemesindeki dava ise; davacı H. ş. ile davalı Ö. ş. arasında yapılan rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin tespiti, muarazanın giderilmesi, müdahalenin önlenmesi ve tazminat istemiyle açılmış, Mahkemece neticeten davacı ile davalı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

arasında imzalanan rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin ve davacının kiracılık sıfatının tespiti ile kiralanana yapılan müdahalenin men'ine ve kiralananın davacı kiracıya teslimine karar verilmiştir.

Bu duruma göre, İdare Mahkemesindeki davaların, rödovans sözleşmesinin maden siciline işlenmesi talebinin reddine ilişkin işlemle, Özçınar ve K. ş. nin söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin durdurulması işleminin iptaline; Bölge Adliye Mahkemesindeki davanın ise H. ş. ile Ö. ş. arasında yapılan sözleşmenin tespitine ve bundan kaynaklanan hakların teslimine ilişkin olması karşısında, mahkeme kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır..."

V. İLGİLİ HUKUK

19. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un *"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."

20. 2247 sayılı Kanun'un *"Yargı merciince yapılacak işlemler"* başlıklı 15. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 23/7/2008 – 5791/6 md.)
Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince, bu kararın kesinleşmesinden sonra (…) taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi istenir."

21. 2247 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlık Mahkemesince yapılacak işlemler"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 21/1/1982 - 2592/5 md.)
Uyuşmazlık Mahkemesi, olumsuz görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyaların ilk incelemesi sırasında ve gerekli gördüğü hallerde ilgili Başsavcıların görüşünü de alarak, görevli yargı merciini belirten kararını verir."

22. 2247 sayılı Kanun'un 3. Bölümünde, *"Hüküm Uyuşmazlığı"* üst başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.
(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)
İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."

23. 2247 sayılı Kanun'un *"Hüküm uyuşmazlıklarında uygulanacak inceleme kuralları"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

"Hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)

Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara bağlar. Gerekli gördüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir."

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

25. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için:

a) Uyuşmazlık doğuran hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,
b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,
c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,
d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,
e) Kararlarda arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

26. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli yargı ve idari adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, taraflardan en az birinin aynı olduğu, her üç davanın esasının hükme bağlandığı ve kararların kesinleştiği anlaşılmaktadır.

27. Adli yargı yerinde görülen davanın konusu; bahsi geçen ruhsat sahasıyla ilgili olarak ruhsat sahibi Özçınar Ldt. Şti. ile H. L. Ş. arasında imzalanan rödovans sözleşmesinin geçerliliğinin tespiti ve kiralanan yerin teslimine karar verilmesi istemine ilişkindir.

28. İdarî yargı yerinde görülen, Isparta İdare Mahkemesinin E.2018/1412 esasına kayıtlı davanın konusu; aynı ruhsat sahasında, ruhsat sahibi Özçınar Ldt. Şti. ile rödovansçısı olan Karmersan Tic. AŞ. ile yapılan rödovans sözleşmesinin maden sicil kayıtlarına bilgi amaçlı şerh edilmesi talebinin reddine ilişkin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce tesis edilen 28/08/2018 tarih ve 438154 sayılı idari işlemin iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

29. Isparta İdare Mahkemesinin E.2020/1337 esasına kayıtlı davanın konusu ise; Isparta ili, Sütçüler ilçesi dahilinde ve Ö. L. Ş. uhdeside bulunan S:64018 sayılı ruhsat sahasının tamamında rödovans sözleşmesi ile hak sahibi olarak görünen H. L. Ş. hariç olmak üzere fiilen faaliyet gösteren şirketlerden biri olan davacı şirketin (Özçınar Ldt. Şti.) ve K. A. 'nin hukuka aykırı olarak faaliyet gösterdiğinden bahisle söz konusu alandaki madencilik faaliyetlerinin Maden Kanunu'nun Ek 7. ve Geçici 23. maddesi uyarınca durdurulmasına ilişkin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce tesis edilen 26/08/2016 tarih ve 429852 sayılı işlemin iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin

30. Buna göre uyuşmazlık yaratıldığı iddia olunan hükümlerin konusunun aynı olmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı kararları arasında bir çelişkiden veya hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahsetmek de mümkün görülmemektedir.

31. Bu durumda, adli ve idari yargı yerlerince farklı konulara ilişkin olarak verilen kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilemeyeceği, Isparta İdare Mahkemesinin 06/11/2020 tarih ve E.2020/1337, K.2020/1415 sayılı kararı ve aynı mahkemenin 18/02/2019 tarih ve E.2018/1412, K.2019/192 sayılı kararı ile Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 09/02/2018 tarih ve E.2018/32, K.2018/147 sayılı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan, "*aynı konuya ilişkin olması"* koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

32. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen "*aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen "*aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

16/06/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden qXjNi3n - u0/s+S5 - n1NhMW+ - icPL8E= ile erişebilirsin